

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСИ

ID 2113

Шифр, назва спеціальності та освітній рівень	071 Облік і оподаткування (бакалавр)	Назва освітньої програми	Діджитал-облік та консалтинг (2024)
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова викладання	Українська
Факультет	Факультет економіки та менеджменту (ФЕМ)	Кафедра	Каф. економіки та фінансів (ЕФ)

Викладач/викладачі

Крамар Ірина Юріївна, д-р екон. наук, професор, професор кафедри економіки та фінансів, [профіль на порталі "Науковці ТНУ"](#)

Загальна інформація про дисципліну

Мета курсу	Формування знань щодо теоретичних та практичних аспектів у сфері функціонування фінансів, їхньої ролі та місця в процесі макрорегулювання, алокації ресурсів; вивчення сутності фінансових відносин на міжнародній арені, а також тих, які виражають розподіл і перерозподіл вартості валового внутрішнього продукту на макро- та мікрорівнях; розвиток у майбутніх спеціалістів здатності до самостійного мислення у сфері фінансів за допомогою сучасних фінансових категорій.
Формат курсу	Змішаний.
Компетентності ОП	Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей: інтегральної: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов; загальних: ЗК 01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. спеціальних (фахових): СК 01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.
Програмні результати навчання з ОП	За результатами вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі результати навчання: ПР 01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем. ПР 07. Знати механізми функціонування бюджетної і податкової систем України та враховувати їх особливості з метою організації обліку, вибору системи оподаткування та формування звітності на підприємствах. ПР 15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.
Обсяг курсу	Очна (денна) форма здобуття освіти: Кількість кредитів ECTS — 4,5; лекції — 36 год.; практичні заняття — 18 год.; самостійна робота — 81 год.; Заочна форма здобуття освіти: Кількість кредитів ECTS — 4,5; лекції — 8 год.; практичні заняття — 4 год.; самостійна робота — 123 год.;
Ознаки курсу	Рік навчання — 2; семестр — 4; Обов'язкова (для здобувачів інших ОП може бути вибірковою) дисципліна; кількість модулів — 2;
Форма контролю	Поточний контроль: Модульний контроль 1, модульний контроль 2, поточне опитування, презентації, обговорення проблемних питань, розв'язування задач Підсумковий контроль: екзамен

Компетентності та дисципліни, що є передумовою для вивчення

Студенти повинні володіти основами макро- та мікроекономіки, економічної теорії, економіки підприємства.

Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення

Персональні комп'ютери, операційна система Windows підключена до мережі Internet, пакет Microsoft Office 2010 і вище.

Лекційний курс	Годин	
	ОФЗО	ЗФЗО
<p>Тема 1. Сутність фінансів, їх функції і роль</p> <p>1. Предмет науки про фінанси.</p> <p>2. Об'єктивні передумови виникнення і розвитку фінансів.</p> <p>3. Функції фінансів.</p> <p>4. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин.</p>	2	0,5
<p>Тема 2. Теоретичні основи фінансів підприємств</p> <p>1. Особливості фінансів підприємств різних організаційно-правових форм.</p> <p>2. Джерела формування і напрямки використання фінансових ресурсів комерційних підприємств державної і недержавної форм власності.</p> <p>3. Фінансові ресурси підприємства: джерела формування та напрямки використання.</p> <p>4. Необоротні та оборотні активи підприємства.</p> <p>5. Роль підприємництва у соціально-економічному розвитку держави/</p>	2	0,5
<p>Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм</p> <p>1. Поняття фінансової політики держави.</p> <p>2. Завдання і принципи ефективної фінансової політики.</p> <p>3. Стратегія і тактика фінансової політики.</p> <p>4. Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. 5. Фінансова безпека держави. 6. Роль фінансової політики в соціально-економічному розвитку держави.</p>	2	0,5
<p>Тема 4. Фінансова система</p> <p>1. Поняття фінансової системи і теоретичні основи її побудови.</p> <p>2. Структура фінансової системи України.</p> <p>3. Державне регулювання фінансових відносин.</p> <p>4. Функції законодавчих і виконавчих органів державної влади щодо загального управління фінансовими потоками.</p>	2	0,5
<p>Тема 5. Державні і місцеві фінанси</p> <p>1. Поняття державних фінансів.</p> <p>2. Фінансові ресурси держави.</p> <p>3. Державний бюджет: процедура затвердження та основні принципи формування.</p> <p>4. Джерела формування державних доходів, фактори їх зростання.</p> <p>5. Державні витрати.</p> <p>6. Бюджетний дефіцит.</p> <p>7. Сутність місцевих фінансів.</p> <p>8. Склад доходів місцевих бюджетів.</p> <p>9. Видатки місцевих бюджетів.</p> <p>10. Міжбюджетні відносини.</p>	4	1

<p>Тема 6. Податки і податкова система</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і функції податків. 2. Елементи системи оподаткування. 3. Класифікація податків. 4. Види податків. 5. Прямі податки. 6. Непрямі податки. 7. Податкова система України. 8. Спрощена система оподаткування. 	2	0,5
<p>Тема 7. Страхування і страховий ринок. Державні цільові фонди</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічна сутність та функції страхування. 2. Класифікація галузей і видів страхування. 3. Загальнодержавні соціальні фонди та їх значення для забезпечення системи соціального страхування. Принципи їх організації. 4. Пенсійний фонд України. 	2	0,5
<p>Тема 8. Міжнародні фінанси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів. 2. Тенденції розвитку міжнародних фінансів. Процеси глобалізації та їх вплив на фінансове середовище. 3. Міжнародна фінансова інтеграція та її вплив на фінансові інтереси країн і регіонів. 4. Прямі та портфельні іноземні інвестиції. 5. Діяльність ТНК. 6. Офшорні зони. 7. Причини виникнення та особливості перебігу торговельних війн у XXI ст. 	4	1
<p>Тема 9. Міжнародні фінансові інститути</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародні фінансові інститути. 2. Економічні інституції Організації Об'єднаних Націй. 3. Світовий Банк: структура та специфіка діяльності. 4. Особливості надання кредитів Міжнародним валютним фондом. 5. Особливості функціонування Європейського Союзу. 6. Фінансові інституції ЄС: Європейський центральний банк, Європейський інвестиційний банк, Європейський банк реконструкції та розвитку. 	4	0,5
<p>Тема 10. Міжнародні економічні зв'язки України</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України із врахуванням євроінтеграційних процесів. 2. Місце України у світовому економічному просторі. 3. Економічні зв'язки України з країнами Азії, Африки та Латинської Америки. 4. Конкурентні переваги України та основні напрямки їх використання. 	4	0,5
<p>Тема 11. Фінансовий ринок. Фондовий ринок</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації і розподілі фінансових ресурсів. 2. Фондовий ринок як найважливіший сегмент фінансового ринку. 3. Первинний і вторинний фондовий ринок, їх призначення. 4. Біржовий і позабіржовий ринок цінних паперів. 	4	1

5. Види цінних паперів, їх основні характеристики.

6. Фондова біржа: правове становище, організація і порядок роботи. Лістинг.

Тема 12. Валютний і кредитний ринки. Державний кредит і державний борг

1. Особливості функціонування валютного ринку.

2. Види валют та договорів на валютному ринку.

3. Ринок кредитних ресурсів.

4. Економічна сутність державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави і покритті бюджетного дефіциту.

4

1

5. Внутрішній і зовнішній державний борг.

6. Гарантовані позики як форма умовного державного кредиту.

7. Державний борг та показники оцінювання рівня його «безпеки».

8. Методи управління державним боргом.

РАЗОМ: 36 8

Практичні заняття (теми)

Годин
ОФЗО ЗФЗО

Тема 1. Сутність фінансів, їх функції та роль.

1

0,25

Тема 2. Теоретичні основи фінансів підприємств.

1

0,25

Тема 3. Фінансова політика і фінансовий механізм.

1

0,25

Тема 4. Фінансова система.

1

0,25

Тема 5. Державні і місцеві фінанси.

2

0,5

Тема 6. Податки і податкова система.

1

0,25

Тема 7. Страхування і страховий ринок. Державні цільові фонди.

1

0,25

Тема 8. Міжнародні фінанси.

2

0,5

Тема 9. Міжнародні фінансові інститути.

2

0,25

Тема 10. Міжнародні економічні зв'язки України.

2

0,25

Тема 11. Фінансовий ринок. Фондовий ринок.

2

0,5

Тема 12. Валютний та кредитний ринки. Державний кредит і державний борг.

2

0,5

РАЗОМ: 18 4

Теми, короткий зміст

Виконання індивідуального завдання (доповідь-презентація на одну з тем):

1. Фінанси громадських, благодійних організацій та політичних партій.
2. Приклади функціонування соціальних підприємств в Україні та світі, їх фінансове забезпечення.
3. Американська модель розвитку ринкової економіки: роль публічного управління у процесі досягнення економічного розвитку.
4. Японське економічне диво: роль публічного управління у процесі досягнення економічного розвитку.
5. Азійські тигри: роль публічного управління у процесі досягнення економічного розвитку.
6. Топ-10 країн за рівнем ВВП на душу населення: особливості їх економічного розвитку та роль публічного управління у даному процесі.
7. Вплив стану фінансової системи на економічні процеси в державі.
8. Особливості спрощеної системи оподаткування в Україні.
9. Проблеми та перспективи розвитку податкової системи України.
10. Податкові ініціативи Уряду у період воєнного стану.
11. Характеристика державних послуг онлайн для бізнесу на єдиному порталі державних послуг ДІЯ.
12. Фінансове забезпечення підприємств у період воєнного стану.
13. Бюджетний механізм та бюджетні методи регулювання економічних та соціальних процесів у державі.
14. Характеристика державного бюджету України на наступний рік.
15. Характеристика бюджету м. Тернопіль на наступний рік.
16. Міжбюджетні трансферти.
17. Пенсійне страхування в Україні та світі: порівняльна характеристика.
18. Позитиви та недоліки глобалізаційних фінансових процесів.
19. Тенденції іноземного інвестування в Україні. Урядові ініціативи щодо залучення інвестицій в період війни.
20. Тенденції інвестування у світі.
21. Торговельні війни сучасності та роль органів державної влади у їхньому врегулюванні.
22. Економічні санкції та їх вплив на міжнародні інтеграційні зв'язки.
23. Міжнародний валютний фонд та механізм його функціонування.
24. Ефективність діяльності міжнародних фінансових інститутів у кризовий період.
25. Фінансові інституції ЄС: слабкі та сильні сторони.
26. Україна і її місце у світовій економіці.
27. Україна – МВФ.
28. Україна – Світовий банк.
29. Фінансовий аспект набуття Україною членства в ЄС. Переваги для бізнесу.
30. Особливості функціонування Єврозони.
31. Ринок криптовалюти.
32. Управління державним боргом. Роль органів державної влади у даному процесі.
33. Проблеми обслуговування державного боргу України.

Інформаційні джерела для вивчення курсу

Навчально-методичне забезпечення:

1. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Фінанси» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання за освітньо-професійними програмами економічних спеціальностей / Укладач: І.Ю. Крамар. Тернопіль: ТНТУ. 2022. 160 с.
2. Методичні рекомендації для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Фінанси» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання за

освітньо-професійними програмами економічних спеціальностей / Укладач: І.Ю. Крамар. Тернопіль: ТНТУ. 2022. 32 с.

3. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Фінанси» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх форм навчання за освітньо-професійними програмами економічних спеціальностей/ Укладач: І.Ю. Крамар. Тернопіль: ТНТУ. 2022. 24 с.

Рекомендована література

Базова

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Закон України "Про підприємництво" від 07.02.1991 № 698-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12#Text>
5. Фінанси (державні, корпоративні, міжнародні) [підручник] / За ред. В.О. Онищенко, А.Ю. Бережна, Л.О. Птащенко, І.Б. Чичкало-Кондрацька. К.: ЦНЛ. 2019. 600 с.
6. Луніна І.О. Публічні фінанси в макроекономічній політиці зростання : монографія / Інна Олександрівна Луніна ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». К., 2020. 440 с.
7. Актуальні проблеми фінансового управління: глобальні тенденції і національна практика: Монографія / за ред. Т.І.Єфименко. К.: ДННУ «Акад.фін.управління», 2018. 496 с.
8. Розвиток фінансів державного сектору економіки України / В. П. Кудряшов, О. М. Іваницька, Р. Л. Балакін та ін. ; за ред. О. М. Іваницької, В. П. Кудряшова. К.: ДННУ «Акад. фін. управління», 2016. 239 с. (електронне видання).
9. Актуальні проблеми розвитку системи управління державними фінансами: євроінтеграційний контекст / за ред. Т.І. Єфименко; ДННУ «Акад. фін. управління». К., 2016. 496 с.

Допоміжна

1. Державне управління фінансовою системою України: концепція нової інноваційної моделі : монографія / В. В. Сухонос, Ю. В. Гаруст, В. В. Миргород-Карпова. Суми : Сумський державний університет, 2022. 212 с.
2. Макаренко М.І. Міжнародні фінанси: Навчальний посібник / К.: ЦУЛ, 2016. 548 с.
3. Ніколаєва О.М. Місцеві фінанси: Навчальний посібник/К.: ЦУЛ, 2017. 354с.
4. Крамар І., Гапон В. Конкурентний потенціал підприємства в сучасних ринкових умовах. Соціально-економічні проблеми і держава. 2024. Вип. 1 (30). С. 118-130. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2024/24kiysru.pdf>
5. Крамар Ірина, Потюк Василь. Комплексний аналіз теоретичних підходів до трактування сутності категорії «економічна безпека підприємства». Інвестиції: практика та досвід. 2024. Вип.14. 2024. С. 50-58.
6. Крамар І., Баранов К. Актуальні підходи до управління людськими ресурсами на вітчизняних підприємствах під час російсько-української війни. Соціально-економічні проблеми і держава. 2024. Вип. 1 (30). С. 140-151. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2024/24kiyruv.pdf>
7. Vasyl Martsenyuk, Ostar Voiko, Iryna Kramar. Peculiarities of the Universal SQL Programming Toolkit for Increasing the Competitiveness of Enterprises. Proceedings of the 1st International Workshop on Computer Information Technologies in Industry 4.0 (CITI 2023), Ternopil, Ukraine, June 14-16, 2023, pp. 103-108 (Scopus)

7. Інформаційні ресурси

Сторінка курсу в A-Tutor (ID: 2113). URL: <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>

Адреси бібліотек:

1. Науково-технічна бібліотека ТНТУ:
Україна, 46001, м. Тернопіль, вул. Руська 56, корпус №2
<http://library.tntu.edu.ua/>
2. Обласна універсальна наукова бібліотека:
46020, Тернопіль, Шевченка, 15
<http://www.library.te.ua>

Інтернет ресурси:

1. <http://portal.rada.gov.ua/> - офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.minfin.gov.ua/> - офіційний сайт Міністерства фінансів України.
3. <http://www.bank.gov.ua/> - офіційний сайт Національного Банку України.
4. <http://ukrstat.gov.ua> - офіційний сайт Державного комітету статистики України.
5. <http://ua-ekonomist.com/> - український журнал Економіст.
6. <http://www.imf.org/> - офіційний сайт Міжнародного валютного фонду.

Політики курсу

Політика контролю

Використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; тестування; виконання індивідуальних завдань та презентацій; оцінювання результатів виконаних самостійних робіт; бесіди та обговорення проблемних питань; дискусії; індивідуальні консультації; екзамен. Можливий ректорський контроль.

Політика щодо консультування

Консультації при вивченні дисципліни проводяться згідно затвердженого на кафедрі ЕФ. Консультування передбачено як очно ,так і з використанням ресурсів електронного навчального курсу у середовищі електронного навчання університету.

Політика щодо перескладання

Студент має право на повторне складання модульного контролю з метою підвищення рейтингу протягом тижня після складання модульного контролю за графіком. Перескладання екзамену відбувається в терміни, визначені графіком освітнього процесу. Здобувач ВО має право на зарахування результатів навчання здобутих у неформальній чи інформальній освіті.

Політика щодо академічної доброчесності

При складанні усіх видів контролю у середовищі електронного навчання завжди активується система розпізнавання особи, що складає контроль. Усі практичні роботи у ЕНК перевіряються вбудованою системою Антиплагіат. При складанні усіх форм контролю забороняється списування, у тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій.

Політика щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За наявності поважних причин (наприклад, хвороба, особливі потреби, відрядження, сімейні обставини, участь у програмах академічної мобільності тощо) навчання може здійснюватися за індивідуальним графіком, погодженим з деканом факультету.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів, які отримують студенти за курс

Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль		Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота			Теоретичний курс	Практичне завдання	100
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота				
20	20		15	20		10	15	
№ лекції	Види робіт	К-ть балів	№ лекції	Види робіт	К-ть балів			
1-2	Практичне заняття №1	5	9-10	Практичне заняття №5	3			
3-4	Практичне заняття №2	5	11-12	Практичне заняття №6	3			
5-6	Практичне заняття №3	5	13-14	Практичне заняття №7	3			
7-8	Практичне заняття №4	5	15-16	Практичне заняття №8	3			
			17-18	Практичне заняття №9	3			
				ІНДЗ	5			

Розподіл оцінок

Сума балів за навчальну діяльність

Шкала ECTS

Оцінка за національною шкалою

90-100

A

Відмінно

82-89

B

Добре

75-81

C

Добре

67-74

D

Задовільно

60-66

E

Задовільно

35-59

FX

Незадовільно з можливістю повторного складання

1-34

F

Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Затверджено рішенням кафедри ЕФ, протокол №1 від «28» серпня 2024 року.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми канд. екон. наук, доцент кафедри ОА

Тетяна КОРОЛЮК